ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ
ਓਆਰਐਸ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ।

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਸ

(ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 376 ਆਫ਼ 2018)

ਅਗਸਤ 19, 2019

[ਐਲ.ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਕਲਾ. 162; ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ. ਸੂਚੀ 1. ਇੰਦਰਾਜ਼ 63 ਤੋਂ 66; ਸੂਚੀ III. ਐਂਟਰੀ 23 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ- ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 7 ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ । ਦੀ ਐਂਟਰੀ 66 ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 7 ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III. ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸੂਚੀ 1 ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 63, 64, 65 ਅਤੇ 66 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ-ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਬਾਂਡਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। 162 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਾਬਲੀਅਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਕਲਾ. 14-ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧਾਓ - ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸਨ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਆਰਟ.14- ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਧਾਰਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਧਾਰਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸੈਕਸ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ। 20 ਲੱਖ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਕਲਾ। 19(1)(ਜੀ). 19(6)ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਂਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 19(6) ਰੱਖੀ ਗਈ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਰਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। 19(1)(ਜੀ) ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ, ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਕਲਾ। 21. 47 ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ- ਧਾਰਾ 21 ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਆਰਟ.21 ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟ.21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ

ਕੁਝ ਜੋ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੋਸ਼ਣ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਆਸਰਾ, ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰਲਣਾ-ਮਿਲਣਾ - ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ- ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਧਾਰਾ 23- ਕੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। 23(1)-ਅਪੀਲੈਂਟਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਵਜ਼ੀਫੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ" ਧਾਰਾ 23 (2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਧਾਰਾ 47-ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 47 ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ- ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ - ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਡੀਕ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਟੋਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਧਾਰਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਚਿਤ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਰ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਲਈ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਵਡੇਰੇ ਜਨ ਹਿੱਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963: ਐਸ.14 ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ - ਆਯੋਜਤ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦਾ 3.14 ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872: ਐਸ.27-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਂਡਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੱਖੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.27 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹਨ- ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਆਯੋਜਤ: 1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:

1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 7ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ 1 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 66 ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। 7ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 63, 64, 65 ਅਤੇ 66 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਬਾਂਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬਾਂਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 17] [1035-ਜੀ-ਐਚ; 1036-ਏ-ਸੀ]

ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ: ਆਰਟੀਕਲ 14:

ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ

2.1 ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਵਜੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਧਾਰਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। 20 ਲੱਖ ਪਾਰਸ 18-19 [1036-ਐਚ: 1037-ਏ-ਬੀ, ਜੀ-ਐਚ]

ਆਰਟੀਕਲ 19;

2.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ, ਦਾਖਲੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਂਡਾਂ ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 20] [1038-ਸੀ-ਈ]

ਆਰਟੀਕਲ 21

2.3 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਰਾਜ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ

ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 47 ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਡੀਕ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਟੋਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਪਾਰਸ 21-22, 25 1039-ਬੀ-ਸੀ, ਜੀ; 1040-ਏ]

ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸੋਸ਼ਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਘ ਵਿ. ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ

ਭਾਰਤ (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 246: 1981 2 ਐਸਸੀਆਰ 185: ਪੱਛਮ ਬੰਗਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਮਤੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1996) 4 ਐਸਸੀਸੀ 37: [1996] 2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 331; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਬੱਗਾ (1998) 4 ਐਸਸੀਸੀ 117:[1998] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1120; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ, (2018) 8 ਐਸਸੀਸੀ 321 [2018| 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 939, ਖੜਕ ਸਿੰਘ। v. ਯੂ.ਪੀ. ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1295: [1964] ਐਸਸੀਆਰ 332; ਵਿਨਸੈਂਟ ਪਨਿਕੁਰਲੰਗਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1987) 2 ਐਸਸੀਸੀ 165: [1987] 2 ਐਸਸੀਆਰ 468 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.4 ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਜੀਵਨਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ। ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਬਚਾਅ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਪੋਸ਼ਣ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਆਸਰਾ, ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ. ਹਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਣ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਜਿਊਣਾ ਹੈ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜੀਣਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਜ਼ਤ ਉਹ ਧੁਰਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੈਚ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 26-28) [1040-ਬੀ-ਐਫ]

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ (1997) 2 ਐਸਸੀਸੀ 83:[1996] 10 ਸੁੱਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 279: ਫਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ, (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 608: 1981 2 ਐਸਸੀਆਰ 516- 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ.

2.5 ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨੂੰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪੈਰਾ 30] [1041-ਡੀ]

ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2017) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569- ਅਨੁਸਾਰਿਤ।
2.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, [ਪੈਰਾ 311 [1041-ਐਫ]

ਮਿਸਟਰ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਹਸਪਤਾਲ ਜ਼ੈੱਡ. (1998) 8 ਐਸਸੀਸੀ 296: [1998] 1 ਸੁੱਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 723; ਸੱਯਦ ਰਤਨਭਾਈ ਸੇਵ (ਡੀ) ਐਲਆਰਐਸ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ.ਵੀ. ਸ਼ਿਰਡੀ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2016) 4 ਐਸਸੀਸੀ 631 [2016 11 ਐਸਸੀਆਰ 476 -' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.6 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਯੂਡੀਐਚਆਰ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਆਈਸੀਈਐਸਸੀਆਰ) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਉੱਚਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ ਮਿਆਰ ਦਾ। ਆਈਸੀਈਐਸਸੀਆਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਭਾਈਚਾਰਕ। ਮਾਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 32-33] [1042-ਸੀ-ਐਫ|

2.7 ਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ "ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 23 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਵਜ਼ੀਫੇ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ', ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ "ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 23 (2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਰਸ 35-36] [1043-ਏ-ਸੀ, ਈ]

ਰੌਬਰਟਸਨ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ 165 ਯੂ.ਐਸ. 275 (1897); ਬਟਲਰ ਬਨਾਮ ਪੈਰੀ (1916), 240 ਯੂ.ਐਸ. 328, 329 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

3. ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਖਾਸ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਸ 37-38] [1043-ਐਫ: 1044-ਸੀ]

ਰਿਗਬੀ ਬਨਾਮ ਕੋਨੇਲ (1880) 14 ਸੀਐਚ ਡੀ 482 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

4. ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੰਜਮ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਸ 39-40] [1044-ਐਫ-ਐਚ: 1045-ਏ]

ਐਸੋ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਹਾਰਪਰਜ਼ ਗੈਰੇਜ (ਸਟੋਰਪੋਰਟ) ਲਿਮਟਿਡ 1967 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 699 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਇਕਸਾਰ ਨੀਤੀ

ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੰ: 41॥

ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1999) 2 ਐਸਸੀਸੀ 575: [1999] 1 ਐਸਸੀਆਰ 466; ਆਨੰਦ ਬੀਜੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ। (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 665: [2001] 2 ਸੁੱਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 1; ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ। (1984) 3 ਐਸਸੀਸੀ 654: [1984] 3 ਐਸਸੀਆਰ 942; ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ [1955] 2 ਐਸਸੀਆਰ 225: ਭੀਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1982) 1 ਐਸਸੀਸੀ 39: [1982] 1 ਐਸਸੀਆਰ 113; ਵਿਨੋਦ ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2013) ਏIR ਬੀਓਐਮ.I; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਾਈਟਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਦਾ (1982) 3 ਐਸਸੀਸੀ 235 [1983] 1 ਐਸਸੀਆਰ 456; ਚੈ. ਟਿਕਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 676; ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2016) 7 ਐਸਸੀਸੀ 353; ਐਸੋ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਹਾਰਪਰਜ਼ ਗੈਰੇਜ (ਸਟੋਰਪੋਰਟ) ਲਿਮਿਟੇਡ 1967 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 699 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲੇ

[1999] । ਐਸਸੀਆਰ 466	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਲਈ 5
[2001] 2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 1	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਲਈ 5
[1984] 3 ਐਸਸੀਆਰ 942	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	5 ਲਈ
[1955] 2 ਐਸਸੀਆਰ 225	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	5 ਲਈ
[1982] 1 ਐਸਸੀਆਰ 113	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	5 ਲਈ
[2016] 11 ਐਸਸੀਆਰ 476	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	5 ਲਈ
(2013) ਏਆਈਆਰ ਬੰਬ 1	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	5 ਲਈ
[1983] । ਐਸਸੀਆਰ 456	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	8 ਲਈ
ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 676	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
(2016) 7 ਐਸਸੀਸੀ 353	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 ਲਈ
1996 2 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 331	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	9 ਲਈ
[1998] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1120	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	9 ਲਈ
[2018] 7 ਐਸਸੀਆਰ 939	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	9 ਲਈ

[1964] ਐਸਸੀਆਰ 332	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	21 ਲਈ
[1987] 2 ਐਸਸੀਆਰ 468	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	21 ਲਈ
[2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	21 ਲਈ
[1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 185	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	24 ਲਈ
[1996] 10 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 279	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	26 ਲਈ
[1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 516	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	26 ਲਈ
[1998] 1 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 723	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	31 ਲਈ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ/ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 376

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਨਾਲ

2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 946, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6379 ਦੇ 2019 ਦੇ 6380,6381,6382, 6383-6385, 6386।

ਬਲਾਜ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਏਏਜੀ, ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤੋ ਚੰਦਰ ਸੇਨ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ, ਕੇ.ਐਮ.ਨਟਰਾਜ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ। ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਤਨਵੀਰ ਨਾਇਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਰੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਸਿਨਹਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੋਹਨ ਕੇ. ਮੈਨਨ, ਮਿਸ. ਦਾਨੀਆ ਨਈਅਰ, ਸਰੀਮ ਨਾਵੇਦ, ਕੌਸਤੁਭ ਸਿੰਘ, ਆਤਿਫ ਇਨਾਮ, ਹਰਸ਼ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਅੰਕਿਤ ਗੋਇਲ, ਮਿਸ. ਰਾਧਿਕਾ ਗੌਤਮ, ਕੁਨਾਲ ਚੀਮਾ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੁਰਸੀਆ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਤਿਆਗੀ, ਕੁ. ਰੇਖਾ ਪਾਂਡੇ, ਜੀ.ਐਸ. ਮੱਕੜ, ਏ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਮਧੂਮਿਤਾ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ, ਕੇਵੀ ਰਾਮਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਜਸਵੰਤੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੌਰਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਮ. ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਚੈਂਬਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰ., ਸ਼ਿਸ਼ੀਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਮਿਸ. ਦੀਪਾਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ, ਅਨਿਰੁਧ ਪੀ. ਮਾਏ, ਮਿਸ. ਰੁਚਿਰਾ ਗੁਪਤਾ, ਸਲਵਾਡੋਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਰੀਬੈਲੋ, ਅਨੁਰਾਗ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਿਰੀਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਆਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜਿਸ਼ਨੂ ਐਮ.ਐਲ., ਮਿਸ. ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ. ਬੀਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਕੁ. ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿਜ, ਸ. ਬੀਹੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਹਾਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਕੁ. ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪਾਠਕ, ਸ. ਕਾਜਲ ਦਲਾਲ, ਅਮਿਤ ਵਰਮਾ, ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਡਾਲਵੀ, ਕੁ. ਡਿੰਪਲ ਨਾਗਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਜਨ ਚੌਧਰੀ, ਸੰਦੀਪ, ਰਾਜਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਚੰਚਲ ਕੇ.ਆਰ. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਪੀਯੂਸ਼ ਸਚਦੇਵ, ਕੁ. ਰੁਨਾਮੋਨੀ ਭੂਯਾਨ, ਗੌਰਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਭਾਟੀਆ, ਧਵਲ ਮੋਹਨ, ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਮੋਹਨ, ਕੁ. ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਸ਼ਿਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਚੰਦਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ, ਕੁ. ਅਦਿਤੀ ਪਾਰਕੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਲ ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 376 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਗੋਆ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। , ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਕੇਰਲ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਉੜੀਸਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਅਸਲ ਮਾਰਕ-ਸ਼ੀਟਾਂ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 10.06.2014 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 946 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਾਂਡ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ/ਐਮਡੀ/ਐਮਐਸ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਪੀਜੀ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਸਾਲ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਿਤੀ 10.06.2014 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

3. ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵੈੱਲਫੇਅਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਸਮੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31.07.2013 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ/ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਚਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ ਸਿੱਖਿਆ। ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ 10 ਲੱਖ 31.07.2013 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10.06.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਦੋ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬੈਚਲਰ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਸਨ ਅਤੇ ਬੈਚਲਰ ਆਫ਼ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 30 ਲੱਖ, 139 ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 03.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 31.07.2013. ਹਾਲਾਂਕਿ, 10.09.2014 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਗੈਰ-ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਕੁਝ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ 31.07.2013 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸਨ, ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ 31.07.2013 ਅਤੇ 10.09.2014 ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਹੁਦਰੇ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 10,09,2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿੱਖ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ- ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸ. ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤ ਸਾਲ 2014-2015 ਲਈ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-2015 ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਨਾ ਬੁਲੇਟਿਨ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 12 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 2017 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 02.04.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, 2019 ਦੇ ਐਸLP ਨੰਬਰ 10007 ਅਤੇ 2387 ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

5. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ":

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ:

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 31.07.2013 ਅਤੇ 10.09.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਏIPਜੀਐਮਈਈ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।). ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ

ਵਾਧੂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਨੰਦ ਬੀਜੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਾ: ਪ੍ਰਦੀਪ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਰਵਿਸ ਬਾਂਡ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਸੂਚਨਾਵਾਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਬੀਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਰਾਜ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਝਿਜਕ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।
ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:

(i) ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 19(1)(ਜੀ)?

(iii) ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਸਨ?

(iv) ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ?

(v) ਕੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਵੇ?"

ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 166 (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (1) (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕੂਲਰ/ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਚ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਧੀਕ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਬੀਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸੱਯਦ ਰਤਨਭਾਈ ਸਈਅਦ (ਡੀ) ਥ੍ਰੀ. ਐੱਲ ਆਰਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਵੀ. ਸ਼ਿਰਡੀ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਸਿਧਾਂਤ - ਰੈਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਸ (ਹਰ ਕੋਈ ਆਮ ਹੈ) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਬਾਂਡ ਇੱਕ ਪੈਕੇਜ ਸਨ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਡਾ. ਵਿਨੋਦ ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ। v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨਆਰ", ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 31.07.2013 ਅਤੇ 10.09.2014 ਦੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ:

ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ/ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (7) ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਡੈਂਟਲ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਨਿਯਮ, 2006 ਲਈ ਚੋਣ ਅਤੇ ਦਾਖਲੇ

ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਕੁਲ 15 ਦੇ ਕੁਲ 15, 1984, ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 50 ਲੱਖ ਅਤੇ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਾਂਡਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ:

ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਥਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਨਾਇਡੂ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰਜ਼ਾ/ਧੰਨਵਾਦ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ:

ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾ: ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜੋ ਨਿਵਾਸ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਬਾਂਡ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਤ ਹੈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ:

ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਂਡ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਬਾਂਡ ਸਮਝੌਤਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀਆਂ

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤੋ ਚੰਦਰ ਸੇਨ, 2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 376 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਪਤੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਔਖੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਡੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਕਾਸ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

7. ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੋਹਨ ਮੈਨਨ, 2019 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 2387, 2010 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 10 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਐਸLP(ਸੀ) ਡੀਵਾਈ. ਐਨਓ. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ 2019 ਦੇ 19100 ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19(1)(ਜੀ) ਅਤੇ 21 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬਾਂਡ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਡੀਓਲੋਜੀ, ਪੈਥੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ

ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ।

8. ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, 2019 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 10007 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਧਾਰਾ 19 (1) (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜੀ) ਅਤੇ 23 (1) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਖਾਸ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ "ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 23(2) ਧਾਰਾ 23(1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 23(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਖਾਸ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਲਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਧਿਕਾ ਗੌਤਮ, 2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15688 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 7 ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਾਖਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਚੈ. ਟਿਕਾਰਮਜੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਉਸਨੇ ਪੱਛਮ ਬੰਗਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ", ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਬੱਗਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿਸ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟੇ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕੋਟੇ ਦੇ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਡਾਕਟਰ 'ਤੇ 23,93,784/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਰੇਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਸਾਲ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹੈ। ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 23(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(2) ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ 2010 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਯੂਐਚਓ) ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਗਭਗ 70 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।'' ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1)(ਬੀ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੱਲ ਰਾਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਟੁੱਟ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

10. ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਨਾਡਕਰਨੀ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ 77,500/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਵਜੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 86,927/- ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ, ਰੁ. ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਲਈ 89,495/ ਅਤੇ ਰੁ. ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਲਈ 92,191/-। ਉੱਚ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕ ਹੈ। ਗਊ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

11. ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਜੋ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰੋ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਐਸ ਬੀਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਮਮਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ:

13. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਸਿਉਜਾਰਤ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਛੇ ਕਾਲਜ ਹਨ ਜੋ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੁੱਲ 122 ਸੀਟਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 70 ਸੀਟਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ 46 ਸੀਟਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ, ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ 72,000/- ਰੁਪਏ, 75,000/- ਅਤੇ 80,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵਜੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਓਨਕੋਲੋਜੀ, ਕਾਰਡੀਓਲੋਜੀ ਅਤੇ ਨੈਫਰੋਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੰਗ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਚਾਰ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 45 ਸੀਟਾਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰੁ. ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 45,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ 56,826/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਾਂਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

15. ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲਾਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 24 ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ 334 ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ 30,000/- ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਵਸੂਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਤੇ 21 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਾਂਡ ਲਈ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਦੋ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ 217 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ:

16. ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

I. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ,

II. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ,

III. ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਅਤੇ

IV. ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੰਜਮ,

1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:

17. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 7ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ । ਦੀ ਐਂਟਰੀ 66 ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। 7ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸੂਚੀ 1 ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 63, 64, 65 ਅਤੇ 66 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਬਾਂਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬਾਂਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

11. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ:

ਆਰਟੀਕਲ 14:

ਏ. ਮਨਮਾਨੀ

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ, ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿਸੋਦੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 15% ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟੇ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਾਧੂ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਵਜੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸਨ, ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

<u>ਬੀ. ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ</u>

19. ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੀ। 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। 09.10.2014 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 10 ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ, ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੋ ਸਾਲ ਘਟਾ ਕੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਬਦਲਵੀਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਧਾਰਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। 20 ਲੱਖ.

ਆਰਟੀਕਲ 19:

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਲਾਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ, ਦਾਖਲੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਂਡਾਂ ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਆਰਟੀਕਲ 21

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ. ਸੱਯਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਤਨਹਾਈ ਸਈਅਦ (ਸੁਪਰਾ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਰਕਸ ਟੁਲੀਅਸ ਸਿਸੇਰੋ ਨੇ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ।

22. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਰਾਜ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ।"

23. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 47 ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

47. ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਝੇਗਾ ਅਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖਪਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ। ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਚਿਕਿਤਸਕ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ।"

24. ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸੋਸ਼ਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ" ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੌਤਿਕ ਹੋਂਦ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਤਰਜੀਹ ਹੈ- ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ।

25. ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਡੀਕ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਟੋਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ।

26. ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੀਵਨਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਜੋ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ,

ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਪੋਸ਼ਣ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਆਸਰਾ, ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣਾ। ਸਾਥੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਹਰ ਕੰਮ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਣ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ.

27. ਜਿਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ।।। ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਾਣ ਉਹ ਕੋਰ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

28. ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ "ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

29. ਡਾ.ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ। ਜੇ.ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ" ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਡਾ. ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ।

30. ਅਸੀਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨੂੰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

31. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੱਯਦ ਰਤਨਭਾਈ ਸਈਅਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਹਸਪਤਾਲ "Z" ਵਿੱਚ, ਸਗੀਰ ਅਹਿਮਦ ਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

44....ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਾਈ ਦਾ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਮੂਕ ਬਣਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਬੈਠਣਾ, ਪਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਨਬਜ਼ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।" [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)।

32. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ (ਯੂਡੀਐਚਆਰ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਆਈਸੀਈਐਸਸੀਆਰ) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਉੱਚਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ ਮਿਆਰ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਈਸੀਈਐਸਸੀਆਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ,

33. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 23

34. ਆਰਟੀਕਲ 23 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

23. "(1) ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਭਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਵਰਗ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

35. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ "ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 23 (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਹਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 23 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਵਜ਼ੀਫੇ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ "ਜ਼ਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ।

36. ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 13ਵੀਂ ਸੋਧ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਅਣਇੱਛਤ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ "ਰਾਬਰਟਸਨ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ ਅਤੇ ਬਟਲਰ ਬਨਾਮ ਪੈਰੀ ਵਿੱਚ ਅਣਇੱਛਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 23 (2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੈ।

III. ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

37. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦੀ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। . ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਰਿਗਬੀ ਬਨਾਮ ਕੋਨੋਲ" ਵਿੱਚ ਜੇਸੇਲ, ਐਮ.ਆਰ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

“ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਹੋਣ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ।

38. ਨਿਜੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੇਵਾ ਬਾਂਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਅਹਿਮਦੀ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

IV. ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੰਜਮ

39. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਜਿਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਸੋ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਬਨਾਮ ਹਾਰਪਰਜ਼ ਗੈਰਾਜ (ਸਟੋਰਪੋਰਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੌਰਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, "ਜੇਕਰ ਏ ਨੇ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਬੀ ਨੂੰ, ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਪਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

40. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ।

41. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

42. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ

ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate